

ပြည်နယ်တော်

သမိုင်းထဲက မန္တလေး
မန္တလေးထဲက သမိုင်း

အခန်း(၁)

သမိုင်းထဲက မန္တလေး၊ မန္တလေးထဲက သမိုင်း

မြသန်းတင့်

မန္တလေးနန်းတော် သည် အချိန်ကြာရှည်စွာ ကြည့်လာသည့်အခါတွင် မှ စာနာစိတ်အခံဖြင့် ကြည့်လာသည့် အခါတွင် မှ နန်းတော် ၏ အလှ၊ နန်းတော် ၏ ကျက်သရေတို့ကို တစ်မုံစိမ့်မြင်လာရခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုနန်းတော် ဝန်းကျင်တွင် နေထိုင်ပြီး ပြဿ ခ်၊ စုလစ်မွန်းချွန်တို့၏ တေးဂီတကို နားထောင်ကာ ရွှေရောင် တစက်မြိတ်များ တွင် နေခြည်တို့ ထိုးရိုက်သည်ကို မြင်ရသည့် အခါတွင် မှ နန်းတော် ကြီး၏ အလှကို မြင်တတ်လာကာ နန်းတော် ၏ ထူးခြားချက်တို့ကို သတိပြုမိလာကြခြင်း ဖြစ်သည်။

ထိုနန်းတော် ထဲတွင် နေ့စဉ်နှင့်အမျှ နေထိုင်ပြီး ရွှင်လန်းသော မြန်မာလူမျိုး တို့ သွားလာကြသည်ကို မြင်ရခြင်း ကျေးလက်မှ လူများ နန်းတော် ထဲတွင် သွားလာနေကြစဉ် နန်းတော် ကြီး၏ အံ့ဩဖွယ်တို့ကို ရင်သပ်ရှုမော ဖြစ်ရခြင်းမှ တူးမြောင်းများ ဘေးတွင် ထိုင်၍ ငေးမောရခြင်း တိတ်ဆိတ်နေသော ခန်းမဆောင်များ ထဲလမ်းလျှောက်ရခြင်း လွန်စွာ ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့သည့် ဘုရင့် ဝန်ထမ်းများ ကို တွေ့ ဆုံရခြင်း၊ သက်ရွယ်အိုမင်းသော ဘုရင့်ဝန်ကြီးများ အား ဖိနပ်ကို ချွတ်၍ ကိုင်ကာ နန်းတော် ထဲတွင် လျှောက်သွားနေသည်ကို မြင်ရခြင်း၊ အရပ်သူ အရပ်သားတို့ ဝတ်ကောင်းစားလှတွေ ဝတ်ဆင်ပြီး လျှောက်ကြည့်နေသည်ကို တွေ့ ရခြင်း၊ ထိုအရာများ နှင့် ပေါင်းစပ်ကြည့်မှသာလျှင် ဆင်းရဲအိုမင်းကာ ယိမ်းယိုင်နေသော ၊ တောက်ပခမ်းနားသော ၊ လှပသော ၊ အပေါ်ယံကျသော မင်းတုန်းမင်း နန်းတော် အကြောင်းကို သိနိုင် နားလည်နိုင်ပါသည်။

ဆရာ မြသန်းတင့် (၁၉၂၉-၁၉၉၈) ၏ ဘဝနှင့် စာပေမှတ်တမ်း

၁၉၂၉။ ဦးပေါတင့်၊ ဒေါ်လှိုင်တို့မှ ပခုက္ကူခရိုင် မြိုင်မြို့ တွင် ၁၉၂၉ မေ၊ ၂၃ ကြာသပတေးနေ့၌ မွေးဖွားခဲ့သည်။ မွေးချင်း ခုနစ် ယောက် အနက် အကြီးဆုံး ဖြစ်သည်။

၁၉၄၁။ ပဉ္စမတန်းတွင် ပညာသင်သည်။

၁၉၄၂။ ဂျပန်ခေတ်တွင် ကျောင်းပြန်တက်သည်။

၁၉၄၃။ အာရှ လူငယ်များ အဖွဲ့၌ တက်တက်ကြွကြွပါဝင်သည်။

၁၉၄၄။ ဂျပန်တော် လှန်ရေး မြေအောက်ကလပ်စည်းများ နှင့် ဆက်သွယ်၍ ဖက်ဆစ်တော် လှန်ရေး ကြီးတွင် ပါဝင်သည်။

၁၉၄၅။ ဂျပန်တော် လှန်ရေး ကာလအတွင်း : စစ်ကိုင်းရှိ ဗိုလ်သန်းဦး(တော် လှန်ရေး တွင် ကျဆုံး)၊ သခင်မော်တင် (ပြည်တွင်း စစ်တွင် ကျဆုံး)နှင့် မြိုင်မြိုင်၊ ဘုန်းတော် ကြီး ဦးစရိယ (မြိုင်ဖဆပလ အမတ်ဟောင်း ဦးသက်ရှင်) တို့၏ ဦးဆောင်မှု အောက်တွင် ပါဝင်လှုပ်ရှားသည်။

၁၉၄၅-၄၇။ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြီးအပြီး မြင်းခြံခရိုင်တွင် တာဝန်ကျသည်။ မန္တလေးခရိုင် အထက်မြန်မာပြည် ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ် မန္တလေးခရိုင် ကွန်မြူနစ်ပါတီတွင် အချိန်ပြည့် တာဝန်ထမ်းဆောင်သည်။

မြင်းခြံခရိုင် ကွန်မြူနစ်ပါတီကို စတင်တည်ထောင်၍ ခရိုင်ကော်မတီဝင်အ ဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။

ကျောက်ပန်းတောင်းတွင် အက်တူး- သခင်အုန်းဖေ(ပြည်တွင်း စစ်တွင် ကျဆုံး) နှင့် အတူ “လယ်သမားများ သီးစားခမပေးရေး တိုက်ပွဲ၊ လက်ငုတ်လယ် ပြန်ထွန်ရေး ” တိုက်ပွဲများ ကို ဦးဆောင်သည်။

သီးစားခမပေးရေး တိုက်ပွဲတွင် အင်္ဂလိပ်အစိုးရ သိမ်းယူထားသော လယ်သမားများ ၏ ပစ္စည်းများ ကို ပြန်လည်လုယူသည့်အတွက် (ရုံးမင်းတစ်ထိုင်) ပြစ်ဒဏ်ကျခြင်း ခံရသည်။

မြင်းခြံခရိုင်တွင် အခြားသော ခေါင်းဆောင်ကြီးများ နှင့် အတူ သူ့ခေါင်းကို ဖြတ်နိုင်လျှင် ဆုငွေပေးမည် ဟု အင်္ဂလိပ် အလိုတော် ရှိနှင့် မြေရှင်များ က တိတ်တဆိတ်

ဆုငွေထုတ်သည်။

အထွေထွေသပိတ်ကြီးတွင် မြင်းခြံ၊ မန္တလေး၊ ဒလ သဘောကျင်း
အလုပ်သမားထုကြီး ပါဝင်ရေး အတွက် တာဝန်ယူသည်။

မြင်းခြံခရိုင် အလုပ်သမား သမဂ္ဂနှင့် လယ်သမား သမဂ္ဂတို့တွင် အလုပ်မှု
ဆောင်အ ဖြစ် ဆောင်ရွက်ရင်း ဖြူး မြို့ တွင် ကျင်းပသည့် မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ဖြူး
လယ်သမား ကွန်ဂရက်ကြီးသို့ မြင်းခြံခရိုင် ကိုယ်စားလှယ်အ ဖြစ် တက်ရောက်သည်။

၁၉၄၇။ မကျန်းမာသဖြင့် တာဝန်မှ အနားယူကာ
တက္ကသိုလ်စာမေးပွဲဖြေဆိုသည်။ ပခုက္ကူခရိုင် ကျောင်းသားသမဂ္ဂအ ဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။

၁၉၄၈။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်သို့ တက်ရောက်သည်။

၁၉၄၉။ ပထမဦးဆုံးရေး သည့် “ဒုက္ခသည်” ဝတ္ထုတိုကို တာရာ မဂ္ဂဇင်း (တွဲ ၃၊
မှတ် ၂၁၊ ၁၉၄၉) တွင် ပုံနှိပ်ဖော်ပြသည်။

၁၉၅၀။ “စာပေသည် ပြည်သူ့အတွက်” ဟူသော ကြွေးကြော်သံဖြင့် “
စာပေသစ် မဂ္ဂဇင်း” ကို ကိုသန်းတင်၊ ဒဂုန်တာယာ၊ မောင်ကြည်လင်၊ အောင်လင်းတို့နှင့်
အတူ ဦးဆောင်ထုတ်ဝေသည်။

၁၉၅၂။ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ကွန်ရက် (မြန်မာနိုင်ငံ)နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ စာရေး
ဆရာအသင်း အလုပ်မှု ဆောင်အ ဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။

စာရေး ဆရာအသင်းမှ ထုတ်ဝေသော “ပြည်တော် သစ် ဂျာနယ်” တွင်
အယ်ဒီတာ ချုပ်အ ဖြစ်လည်းကောင်း၊ “တိုးတက်ရေး သတင်းစာ” တွင် အယ်ဒီတာချုပ်အ
ဖြစ် လည်းကောင်း၊ ဆောင်ရွက်သည်။ ဒုတိယမြောက် ဘာသာပြန်အ ဖြစ် ဂေါ်ကီ၏ အတ္ထု
ပတ္တိ “မက္ကဇင်ဂေါ်ကီ” ကို ဗန်းမော်စာအုပ်တိုက်မှ ထုတ်ဝေသည်။

၁၉၅၃။ ပထမဦးဆုံး ပင်ကိုရေး လုံးချင်း ဝတ္ထု “မေတ္တာအသင်္ချေ” ကို ရေး သည်။

၁၉၅၄။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရသည်။

၁၉၅၅။ သခင်ကိုယ်တော် မှိုင်းဦးဆောင်သော ပြည်တွင်း ငြိမ်းချမ်းရေး ဗဟိုကော်မတီတွင် အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။

၁၉၅၆။ ဥပဒေဘွဲ့ကို ရရှိသည်။

၁၉၅၇။ “ပြည်သူ့တိုးတက်ရေးပါတီ” ပေါ်လစီဗျူရှိတွင် ပါဝင်သည်။

ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကွန်ရက် (မြန်မာနိုင်ငံ) အတွင်းရေးမှူးချုပ်နှင့် ဩစတြီးယားနိုင်ငံ ဗီယင်နာမြို့တွင် ဌာနချုပ်လုပ်ထားသော “ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ကောင်စီ”၏ ဗျူရှိ အဖွဲ့ဝင်လူကြီး ဖြစ်ခဲ့သည်။

၁၉၅၈။ ပဒေသရာဇ်ဆန်ကျင်ရေး ဝတ္ထု “လိုက်ခဲ့တော့ မြနန္ဒာ” ကို မြဝတီ မဂ္ဂဇင်း (အယ်ဒီတာချုပ် ဇဝနလက်ထက်) တွင် ရေးသားသည်။

အထိန်းအသိမ်းခံ ဘဝဖြင့် ကိုကိုးကျွန်းကို ရောက်သည်။

၁၉၆၀။ “စာရေးဆရာကလပ်တွင်” အမှုဆောင် ဖြစ်သည်။

“အမှောင်ရိပ်ဝယ်” ဝတ္ထုကို ရေးသည်။

ဗိုလ်တစ်ထောင် သတင်းစာတွင် နေ့စဉ်အခန်းဆက် အဖြစ် “နွဲ့ထဲက ကြာ” ဝတ္ထုစာအုပ်မှ အစပြု၍ မူလ ကလောင်နာမည် “မြသန်း” မှ “မြသန်းတင့်” သို့ ပြောင်းခဲ့သည်။

၁၉၆၁။ အထိန်းအသိမ်းခံ ဘဝမှ လွတ်မြောက်ခဲ့သည်။

ယင်းနှစ်မှာပင် ဆွီဒင်နိုင်ငံ စကော့ဟုမ်းမြို့တွင် ကျင်းပသော “ငြိမ်းချမ်းရေး ကောင်စီ” အစည်းအဝေးသို့ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကွန်ရက် (မြန်မာနိုင်ငံ) ၏ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် တက်ရောက်သည်။ ညီလာခံမှ အပြန် ဆိုဗီယက်ယူနီယံနှင့် တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ ငြိမ်းချမ်းရေး ကော်မတီများ၏ ဖိတ်ကြားချက်အရ ဒဂုန်တာယာ၊ ပါမောက္ခဦးအောင်လှတို့နှင့် အတူ သွားရောက်သည်။

၁၉၆၂။ “စာရေးဆရာသမဂ္ဂ” တွင် အမှုဆောင် ဖြစ်ခဲ့သည်။

၁၉၆၃။ “ ပြည်တွင်း ငြိမ်းချမ်းရေး အဖွဲ့ဝင် ” နှင့် “ ပြည့်သူ့ ကော်မတီ ဝင်တစ်ဦး ” အဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့သည်။

ပြည်တွင်း ငြိမ်းချမ်းရေး တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲ ပျက်သော အခါ အထိန်းအသိမ်းခံရပြီး ဒုတိယအကြိမ် ကိုကိုးကျွန်းသို့ ရောက်ခဲ့သည်။

၁၉၇၂။ အထိန်းအသိမ်းခံ ဘဝမှ လွတ်မြောက်ခဲ့သည်။

တော်လှန်တိုင်း၏ “ စစ်နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ” ဝတ္ထုဘာသာပြန် (၁၉၇၂) ခုနှစ် အတွက် “ အမျိုးသားစာပေ ဘာသာပြန်ဆု ” ရသည်။

၁၉၇၈။ အမေရိကန် စာရေးဆရာမ မဂရက်မစ်ချယ်၏ “ လေရှူးသုန်သုန် ” ဝတ္ထုကို ဘာသာပြန်ဖြင့် “ အမျိုးသားစာပေ ဘာသာပြန်ဆု ” ကို ရခဲ့သည်။

၁၉၈၈။ တရုတ်စာရေးဆရာကြီး ဆောင်းလူချင်းနှင့် ကောက်ငိုတို့၏ “ ခန်းဆောင်နီအိမ်မက် ” ဝတ္ထုတိုဖြင့် “ အမျိုးသားစာပေဘာသာပြန် (ရသ) ဆု ” ကို ရသည်။

၁၉၉၂။ ပြင်သစ်စာရေးဆရာ ဒိုမိနီလာပီယံ၏ “ သုခမြို့တော် ” ဝတ္ထုဘာသာပြန်ဖြင့် “ အမျိုးသားစာပေဘာသာပြန် (ရသ) ဆု ” ရသည်။

၁၉၉၈။ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၈ ရက်၊ ည ၉:၁၅ တွင် ကွယ်လွန်သည်။

...

ကျေးဇူးမှတ်တမ်း

မြသန်းတင့်၏ သမိုင်းထဲက မန္တလေး၊ မန္တလေးထဲက သမိုင်း စာအုပ် ဖြစ်မြောက်ရေး အတွက် အဖက်ဖက်မှ ဝိုင်းဝန်းကူညီခဲ့ကြသော ဆရာ မြသန်းတင့်မိသားစု၊ ကိုထွန်းဦး (ထွန်းဦးစာပေ) မန္တလေး၊ အောင်အောင် (ယဉ်မွန်-မန္တလေး)၊ ကိုသန်းထွန်းအောင် (အမျိုးသား စာကြည့်တိုက်)၊ ကိုဂျေနှင့် ဝိုင်းဝန်းကူညီခဲ့ကြသော မိတ်ဆွေများ အားလုံးကို ကျေးဇူးဥပကာရ တင်ရှိကြောင်း မှတ်တမ်း တင်အပ်ပါသည်။

ထုတ်ဝေသူ

အမေ့ဥယျာဉ် မိသားစု

...

သမိုင်းထဲက မန္တလေး၊ မန္တလေးထဲက သမိုင်း

မြန်မာ ပြန်သူ၏ အမှာ စာ

“မန္တလေးနှင့် အတိတ်မြို့တော် ဟောင်း” စာအုပ်ကို ၁၉၀၇ ခုနှစ် က

ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ရာ ယခုဆိုလျှင် ထိုစာအုပ်၏ သက်တမ်းသည် နှစ် ပေါင်း (၉၀) နီးပါး

ရှိသွားပြီ။ ယခုစာရေး သူ “ စကော့အိုကွန်နား” သည် ကိုလိုနီ ခေတ်ဗြိတိသျှအရာရှိတစ်ဦး

ဖြစ်ပြီး ၁၈၉၁ ခုနှစ် မှ ၁၈၉၅ ခုနှစ် အထိ မြန်မာပြည်တွင် နေထိုင်သွားခဲ့သည်။

ထိုကာလအတွင်း အိုကွန်နားသည် မြန်မာပြည် ခရီးအနှံ့သွားခဲ့သည်။ ၁၈၉၉ ခုနှစ် တွင်

အိုကွန်နားသည် တာဝန်ဖြင့် ဒုတိယ တစ်ခေါက် ပြန်ရောက်လာပြန်သည်။ သူ့အတွေ့ အကြုံ

များ ၊ အကြားအမြင်များ ကို အခြေတည်၍ မြန်မာပြည်နှင့် ပတ်သတ်သော စာအုပ်နှစ် အုပ်

ရေး ခဲ့သည်။ တစ်အုပ်မှာ “ ပိုးသားမျှင် အရှေ့တိုင်း” ဆိုသော စာအုပ် ဖြစ်ပြီး

နောက်တစ်အုပ်မှာ “မန္တလေးနှင့် အတိတ်မြို့တော် များ ” ဆိုသည့် စာအုပ် ဖြစ်သည်။

သူ့စာအုပ်ထဲတွင် မြန်မာပြည်၏ မြို့တော် ဟောင်းများ ဖြစ်သော မန္တလေး၊ အင်းဝ၊

အမရပူရ၊ စစ်ကိုင်း၊ တကောင်း၊ ပုဂံ၊ ပြည်၊ သရေခေတ္တရာ၊ ဖိုးဦးတောင်၊ သထုံ၊ ပဲခူးနှင့်

မြိတ်တို့ပါဝင်သည်။

အိုကွန်နား၏ စာအုပ်သည် သမိုင်းကျမ်းလည်း ဖြစ်သည်။

ခရီးသွားမှတ်တမ်းလည်း ဖြစ်သည်။ သုတေသန စာတမ်းလည်း ဖြစ်သည်။ အပျင်းပြေ

ဖတ်နိုင်သည့် ဆောင်းပါးလည်း ဖြစ်သည်။ အထောက်အထားပြုနိုင်သည့်

ရည်ညွှန်းကျမ်းလည်း ဖြစ်သည်။

ဤစာအုပ်တွင် အိုကွန်နားသည် အခြားရှေးဟောင်းမြို့တော်များ
အကြောင်းကို ရေးသားထားသော်လည်း အဓိကထား၍ ရေးသည့်အကြောင်းမှာ မန္တလေး
အကြောင်း ဖြစ်သည်။ သူက မန္တလေးနန်းတော်ကို ၁၉ ရာတွင်

“မင်းတုန်းမင်းကြီး၏ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသော ၊ အိုမင်းသော ၊ ယိမ်းယိုင်သော ၊
တောက်ပခန်းနားသော ၊ လှပသော ၊ အပေါ်ယံကျသော ၊ နန်းတော် ” ဟု နှစ်သက်
မြတ်နိုးစွာ ခေါ်ခဲ့၏ ။

အိုကွန်နား၏ စာအုပ်ကြောင့် မန္တလေးနန်းတော် တွင် ကြီးမားသည့် ပြောင်းလဲမှု
တစ်ခု ဖြစ်သွားခဲ့သည်။ သူ့စာအုပ် ပုံမနှိပ်မီတုန်းက မန္တလေးနန်းတော် ရာဇပလ္လင်ခန်းတွင်
အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်များ က ကလပ်ဖွင့်ထားကြသည်။ အချို့ နေရာများ တွင် တပ်တွင်း ၊
ဘုရားရှိခိုးဆောင်လုပ်ထားကြသည်။ သူ့စာအုပ်ကို အိန္ဒိယ ဘုရင်ခံချုပ် လော့ကာရန် တွေ
ရှိသွားသည့်အခါတွင် ထိုကလပ်များ နှင့် ဘုရားရှိခိုးကျောင်းကို ချက်ချင်း အဖယ်ခိုင်းသည်။
လော့ကာရန်သည် အိန္ဒိယ ပြည်တွင် ရှေးဟောင်းအထိမ်းအမှတ် ပစ္စည်းများ ကို ပြန်လည် ပြု
ပြင်ထိန်းသိမ်းခဲ့သည့် ဘုရင်ခံချုပ် ဖြစ်သည်။ သူ့စာအုပ်ကို ဖတ်ရသည့်အခါတွင်
လော့ကာရန်သည် မန္တလေးနန်းတော် ကို ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ရန် အမိန့်ထုတ်ခဲ့သည်။

တွေ့ရှိချက်များ ၊ အထောက်အထားများ ၊ ဘယ်မှာမှ မတွေ့နိုင် ရှားရှားပါးပါး
ဓာတ်ပုံ ၂၅၀ နီးပါးတို့ဖြင့် သူ့စာအုပ်သည် ရာစုနှစ် တစ်စုနီးပါး ပြသသည့်တိုင်
စာဖတ်သူတို့ကို ဆွဲဆောင်နေဆဲ ရှိနေသေးသည်။

“မန္တလေး ယဉ်ကျေးမှု ဂျာနယ်” တွင် မန္တလေး ချစ်သူများ အတွက် “မန္တလေး
အိုကွန်နား၏ မန္တလေး” ကို လစဉ်ဖော်ပြခဲ့ပြီး ယခုတစ်ဖန် “ယနေ့ မန္တလေး စာအုပ်တိုက်မှ”
လုံးချင်း စာအုပ်အ ဖြစ် ထုတ်ဝေလိုက်ပါသည်။ ။

(ဒုတိယ အကြိမ်အ ဖြစ် အမေဥယျာဉ်စာအုပ်တိုက်မှ ထပ်မံ
ထုတ်ဝေလိုက်ပါသည်။)

မြန်မာ ပြန်သူ

[၁]

မြန်မာပြည်၏ မြို့တော် ဟောင်းများ သည် တကောင်းမှသည် တနင်္သာရီတိုင်း အထိ မိုင်ပေါင်း တစ်ထောင်အတွင်းတွင် ပြန့်ကျဲလျက်ရှိကာ မြန်မာပြည်၏ သမိုင်းကို သက်သေထူနေကြသည်။ ယင်းတို့အနက် မန္တလေးမှာ အသစ်ဆုံး ဖြစ်သည်။ သို့တိုင် မန္တလေး၏ အရိပ်အယောင်သည်လည်း အတိတ်၏ အရိပ်မျှသာ ကျန်ခဲ့လေပြီ။ မန္တလေးသည် မရှိတော့ပြီ ဖြစ်သော် မင်းဆက်တစ်ဆက်၊ မေပျောက်မှု ထဲသို့ မှေးမှိန် ပျောက်ကွယ်လျက်ရှိသော တောက်ပခမ်းနားမှု နှင့် နန်းဓလေ့တို့ တည်ရှိခဲ့ရာ ထီးနန်းတစ်ဆောင်၊ ပျောက်ကွယ်တိမ်မြုပ်သွားခဲ့ပြီ ဖြစ်သည့် စိတ်ဓာတ်တစ်ခု အဖြစ်သာ ကျန်ခဲ့တော့သည်။

ရန်ကုန်တွင် မူ မျှော်မှန်းချက်များ သည် စောင့်ကြိုလျက်ရှိသည့် ဇာတာစန်းလက် ပွင့်လန်းချိန်အတွက် လာဆဲ၊ လာလတ္တံ့သော ကာလများ ဆီသို့ မျှော်ကြည့်လျက်ရှိသည်။ မန္တလေးတွင် ကား မြို့ ရိုးနှင့် ပြအိုးပစ္စင်များ မည်မျှကြာကြာခံတော့မည် နည်း။ ရွှေပိန်းချ ရွှေနန်းတော် တိုင်လုံးကြီးများ နှင့် စုလစ်မွန်းချွန်သော ပြဿ ဘေတို့ ဘယ်တော့မှ ရှင်သန်တော့မည် မဟုတ်သော ဗဟိုချက်မ အကြောင်းကို မည်မျှကြာအောင် ပြောဆိုနေကြမည် နည်းဆိုသည့် အတွေးကိုသာ တွေးနေကြသည်။

ရန်ကုန်တွင် မူ ထက်သန်၍ ရှေ့သို့ အတင်းတိုးနေသော စိတ်ဓာတ်သည် ယခုပင်လျှင် တစ်ခါက ဘုရင့် ထီးနန်းစိုက်ရာ မြို့ကြီး၏ ဖျော့တော့သော ပြိုင်ဆိုင်မှုကို စိတ်မရှည်နိုင် ဖြစ်နေပြီ။ အတိတ်က ခမ်းနားထည်ဝါမှု ၏ အစိတ်အပိုင်းအချို့ကို အိန္ဒိယ ဘုရင်ခံချုပ်က ဂရုတစိုက် ငွေကြေးကုန်ကျခံ၍ ပြုစု ထိန်းသိမ်းနေခြင်းကို အကြေမြို့တော်က လှောင်ပြောင်သည့် သဘောပြနေပြီ။

“ဒါတွေ လှည်းကျင်းပစ်လိုက်စမ်းပါ။ ကျွန်တော်တို့ အဖို့ ကတော့ မန္တလေးနဲ့ မန္တလေးရဲ့ ဂုဏ်ကျက်သရေဆိုတာ မရှိတော့ပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့မှာ

ဒီထက်ကောင်းတာတွေ ကို လုပ်ဖို့ ပိုက်ဆံလိုတယ်” ဟု စီးပွားရေး လောကမှာ အပြောအဆိုတွေ ရှိနေပြီ။

သို့ဖြင့် ဘုရင်၏ မြို့ တော် ကြီး ဖြစ်ခဲ့သည့် မန္တလေးသည် မကြာမီ တိမ်ကော သွားပေတော့မည် ။

သို့တိုင်အောင် လွန်ခဲ့သည့်နှစ် ပေါင်း ၅၀ ခန့် ကမူ မန္တလေးသည် ယခုလောက်ပင် ထင်ထင်ပေါ်ပေါ် မရှိသေး။ ၁၈၅၅ ခုနှစ် တွင် ရေး ခဲ့သည့် ဟင်နရီယူးလ်၏ မှတ်တမ်းကို လှည့်ကြည့်လျှင် မန္တလေးအကြောင်းကို တစ်လုံးတစ်ပါဒမျှ မတွေ့ ရ။ မန္တလေးတောင်၏ အောက်က ကွက်လပ်တွင် လည်း ဘာမှ မတွေ့ ရ။ မြို့ တော် ဟောင်း၏ လှပသော မြေပုံအောက်တွင် ဘာမျှမတွေ့ ရ။

မန္တလေး၏ မူလအစကို ပြောပြရာတွင် အကျဉ်းကလေးမျှသာ ဖော်ပြသွားခဲ့သည်။ ၁၈၅၃ ခုနှစ် ၌ မြန်မာပြည်တွင် မင်းတုန်းမင်းကြီး နန်းတက်သည်။ ၁၈၅၆ ခုနှစ် တွင် မင်းတုန်းမင်း သည် သူ၏ မြို့ တော် (အမရပူရ) ကို အလွန်အမင်း ငြီးငွေ့လာခဲ့သည်။ သူ့စိတ်ထဲတွင် အမပူရသည် နောင်တော် ၏ ကံဆိုးသော အုပ်စိုးမှု ၊ မိမိတိုင်းပြည်၏ အရေး နိမ့်မှု တို့ဖြင့် ဆက်စပ်နေသည်။ မင်းတုန်းမင်းသည် အစကောင်းချင်သည်။ ဂုဏ်သတင်း ကျော်ကြားလိုသည်။ ပြည်သူများ အား မိမိ၏ မင်းဆက်တွင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော ဘေးဒုက္ခများ ကို မေ့ပျောက်စေလိုသည်။

အရှေ့တိုင်းရှေးကျသော အရှေ့တိုင်း၌ တစ်ပိုင်းတစ်စ လုပ်ဆောင်ချက်များ ကို အလေးထားလေ့မရှိကြ။

သို့ဖြင့် အိန္ဒိယပြည်တွင် ကြောက်မက်ဖွယ် အံ့ကြွမှု ကြီး ပေါ်ပေါက်သည့် နှစ် ဖြစ်သည့် ၁၈၅၅ ခု ဖေဖော်ဝါရီ ၁၃ ရက်နေ့တွင် မင်းတုန်းမင်းကျေနပ်စေရန်အတွက် မန္တလေးမြို့၏ ပထမဆုံး ပန္နကို စတင်ချခဲ့သည်။ လူပေါင်း တစ်သိန်းငါးသောင်းတို့သည် မင်းတုန်းမင်း၏ အလိုဆန္ဒအတိုင်း မိမိတို့ အိုးအိမ်များ ၊ ပန်ဝန်းကျင်အပေါင်းအဖော်များ ကို စွန့်ပစ်ကာ ဟာလာ ဟင်းလင်း ဖြစ်နေသော မြို့ သစ်သို့ ရွှေ့ပြောင်းလာခဲ့ကြသည်။

မင်းတုန်းမင်းကြီး ရှေ့တော်မှောက်သို့ ခြံတီးသူတို့ ဆောက်ခဲ့စဉ်က

မင်းတုန်းမင်းသည် မြို့ သစ်တည်ရေး တွင် ကြီးကြပ်ရန်အတွက် မှူး

ကြီးမတ်ကြီး ငါးဦးတို့ကိုလည်း ရွေးချယ်သည်။ မြို့ သစ်သည် ပေပေါင်း (၆၆၆၆) စတုရန်းပေရှိသည်။ မြို့ ရိုးသည် ကုဗပေ (၁၈) ပေ အမြင့်ရှိသည်။ မြို့ ရိုးတစ်လျှောက် (၅၅၅) ပေ အကွာတိုင်းတွင် အစောင့်အကြပ်တို့အတွက် ပြအိုးများ ရှိရမည် ။ ယင်းသို့ မြို့ ရိုးကို တည်ဆောက်ရာတွင် ရှေးမြန်မာ ဘုရင်တို့၏ မြို့ တော် များ ဗိသုကာမူ တွင် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းသည့်အချက်မှာ ယင်းသို့ အရှေးအစဉ်အလာကို ထိန်းသိမ်းထားခြင်း ဖြစ်သည်။

အစဉ်အလာကို ထိန်းသိမ်းသည်ဆိုရာတွင် အငြင်းထွက်စရာ အချက်အချို့ ရှိသည်။ မြို့ သစ်တည်မည် ဆိုသည့်အခါတွင် အမရပူရတွင် လူတွေ အထိတ်ထိတ် အလန့်လန့် ဖြစ်နေကြသည်။ မန္တလေးတွင် မူ ထိုရှေးအစဉ်အလာကို လိုက်နာကျင့်သုံး အပြု ခဲ့ဟာ ဘုရင်ကိုယ်တိုင်က ထုတ်ဖော်ကြေညာခဲ့သည်။ ယင်းတို့အစား ကျုံး ထောင့်များ တွင် ဆီအိုးများ ကို မြုပ်နှံသည်။ မုတ္တန်ဆရာတို့၏ ကြီးကြပ်မှု ဖြင့် မြို့ စောင့်နတ်တို့၏ နတ်ကွန်းများ ကို တည်သည်။ မင်းတုန်းမင်း၏ ငြိမ်းချမ်းသော ခေတ်အစဉ် အကွပ်အမျက် အသတ်အဖြတ်တို့ မရှိ။ သို့ရာတွင် နောင် နှစ် အနည်းငယ်ကြာသည့်အခါတွင် မင်းတုန်းမင်း၏ နန်းမွေ ဆက်ခံသူတို့သည် မင်းတုန်းမင်းကြီး၏ ရက်ရော သဘောထားကြီးမှု ကို ဘေးဖယ်ခဲ့ကြသည်။ (၂၂၅) ပေ ကျယ်သော ကျုံး ကြီးကို မြို့ ရိုးပတ်ပတ်လည်တွင် တူးပြီးကျုံး နှင့် မြို့ ရိုးကြား စိမ်းလန်းသော မြက်ခင်းတစ်ခုကို မြှော င်၍ စိုက်ထားသည်။ အမရပူရမှ နန်းတော် ဟောင်းကို ဖျက်၍ မန္တလေးသို့ ပြောင်းရွှေ့သည်။ ရွှေပိုင်းချ တိုင်လုံးကြီးများ ၊ ပန်းပုအပြောက် အမွမ်းများ ၊ မလ္လင်များ စသည့် မန္တလေးနန်းတော် တွင် ရှိသည့် ပစ္စည်းများ သည် အမရပူရမြို့ ဟောင်းမှ သယ်ယူလာသော ပစ္စည်းများ ဖြစ်ကြသည်။ နန်းတော် ကို အမြင့်ပေ ၂၀ ရှိသည့် ကျွန်းသစ်လုံးကြီးများ စိုက်၍ သစ်တပ်ကာရံထားပြီး မြို့ ရိုးအတွင်း ၊ အုတ်စည်းရိုးတစ်ခုမှာ (၁၅) ပေ မြင့်သည်။ သစ်တပ်နှင့် အုတ်စည်းရိုးအကြားတွင် ပေ (၆၀) ကျယ်သည့် စင်္ကြံတာလမ်း တစ်ခုထားရှိသည်။

ယခုမူ ထိုအရာများ မှာ အနည်းငယ်သာ ကျန်တော့သည်။

၁၈၅၇ ခုနှစ် ၊ ဇွန်လတွင် ဘုရင်နှင့် တကွ မှူး မတ်အခြွေအရံတို့သည်

အခမ်းအနားဖြင့် မန္တလေးမြို့ သို့ ပြောင်းရွှေ့လာခဲ့ကြသည်။ မန္တလေးသို့ ရောက်လျှင် ဘုရင်သည် ယာယီစံနန်းတွင် စံနေသည်။ အများ ပြည်သူတို့အတွက် အိမ်ရာကွက်များ ချအပ်သည်ကို ဘုရင်ကိုယ်တိုင် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲသည်။ မင်းနှင့် မှူး မတ်တို့၏ ပြောင်းရွှေ့ပြီးသည့်အခါတွင် သာသနာဘက်ဆိုင်ရာတို့ ပြောင်းရွှေ့ကြသည်။ သာသနာပိုင် ကျောင်းထိုင်ဆရာတော် များ နှင့် ရဟန်းသံဃာတော် (၅၀၀) ခန့်တို့ ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော် နှင့် ပိဋကတ်သုံးပုံတို့ကို ငြိမ်းစင်အထမ်းဖြင့် ထမ်းစေသည်။ ရုပ်ပွားတော် များ ကို ရွှေထီးနှစ် စင်း မိုးပြီး တရားတော် ၊ ပိဋကတ်တော် များ ကို ရွှေထီးခြောက်စင်းမိုးသည်။ ဆရာတော် များ ကို ထီးဖြူလေးစင်းမိုးသည်။ သံဃာတော် အပါးငါးရာတို့အား တစ်ပါးလျှင် ထီးဖြူနှစ် စင်း မိုးသည်။ ယင်းတို့ကို ဘုရင်၊ မိဘုရား၊ မယ်တော် ၊ အိမ်ရှေ့မင်းသား များ အားလုံးတို့နှင့် ဝန်ကြီးများ က ရွှေတော် ယူတံခါးမှ ဆီးကြိုကြရသည်။

နန်းတော် ဆောက်လုပ်ပြီးစီး သွားသည့်အခါတွင် မင်းနှင့် မိဖုရားတို့ အဆောင်အယောင်အပြည့်အစုံဖြင့် နန်းသိမ်းပွဲ ခံကြသည်။

သူ့စိတ်ကို အနှောင့်အယှက် ဖြစ်စေသည့် ဗြိတိသျှမီးသင်္ဘောတို့၏ အသံကို မကြားသည့် ထိုမြို့ သစ်၏ ဗဟိုချက်မှနေ၍ မြန်မာပြည်တွင် ရှိခဲ့သမျှသော မင်းအပေါင်းတို့အနက် အတော် ဖြောင့်ဆုံး မင်းတစ်ပါး ဖြစ်သည့် မင်းတုန်းမင်းသည် အနှစ် နှစ် ဆယ်ကျော်မျှ အုပ်စိုးခဲ့သည်။ မင်းတုန်းမင်း၏ ပေါ်လစီသည် ကြင်နာသနား၍ ငြိမ်းချမ်းသော ပေါ်လစီ ဖြစ်သည်။

မင်းတုန်းမင်းသည် မိမိ၏ ဘိုးတော် ၊ ဘေးတော် တို့၏ အင်ပါယာတစ်ဝက်ကျော်မျှလောက်ကို ပိုင်ဆိုင်ထားခဲ့ပြီး ဖြစ်သော အင်အားတောင့်တင်းသည့် အိမ်နီးချင်း (အောက်မြန်မာပြည် ဗြိတိသျှအစိုးရ) နှင့် သဟာယမဟာမိတ်အ ဖြစ် ချစ်ကြည်စွာ ဆက်ဆံရန် လိုလားခဲ့သည်။ မိမိကဲ့သို့ အမြော်အမြင်ရှိပြီး ငြိမ်းချမ်းရေး ကို လိုလားသည့် နန်းမွေဆက်ခံသူသာရှိခဲ့လျှင် မင်းတုန်းမင်း၏ နိုင်ငံသည် နောင် မျိုး ဆက်များ စွာ ၏ အနည်းဆုံး တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း လွတ်လပ်ရေး ကို ဖြစ်စေ ထိန်းသိမ်းထားနိုင်ပေလိမ့်မည် ။

သီပေါမင်းသား

သူ၏ ပြည်သူများ သည်လည်း တိုးတက်မှု တည်းဟူသော ခြောက်သွေ့သည့်
အရိုးကို အသက်အသွေးအရောင် တို့ဖြင့် ဆင်ယင်ပေးနိုင်သော လူမှု အမြဲတေကို
ထိန်းသိမ်းထားနိုင်ပေလိမ့်မည်။ ။

သို့ရာတွင် စိတ်ထားခိုင်မာခြင်းမရှိသော လူငယ် တစ်ယောက် ၊ သံသယ ဖြစ်ဖွယ်ကောင်းသော မျိုး ရိုးရှိသည့် လူငယ် တစ်ယောက် ၊ ပို၍ သံသယ ဖြစ်ဖွယ် ကောင်းသည့် ရဲစွမ်းသတ္တိကို ပိုင်ဆိုင်သည့် လူငယ် တစ်ယောက် က မင်းတုန်းမင်း၏ ထီးနန်းအမွေကို ဆက်ခံခဲ့သည်တကား။ တိုင်းပြည်၏ ကံကြမ္မာသည်လည်း မိန်းမများ ၏ လျှို့ဝှက်ကြံစည်မှု တွင် သားကောင် ဖြစ်ခဲ့ရသည်တကား။ ထိုမိန်းမများ သည် မြို့ရိုးတံတိုင်းအတွင်းတွင် ပရိယာယ်ကြွယ်ကြသည့်တိုင် ပြင်ပကမ္ဘာကြီး အကြောင်းကို တစ်လုံးတစ်ပါး မသိခဲ့ကြချေတကား။

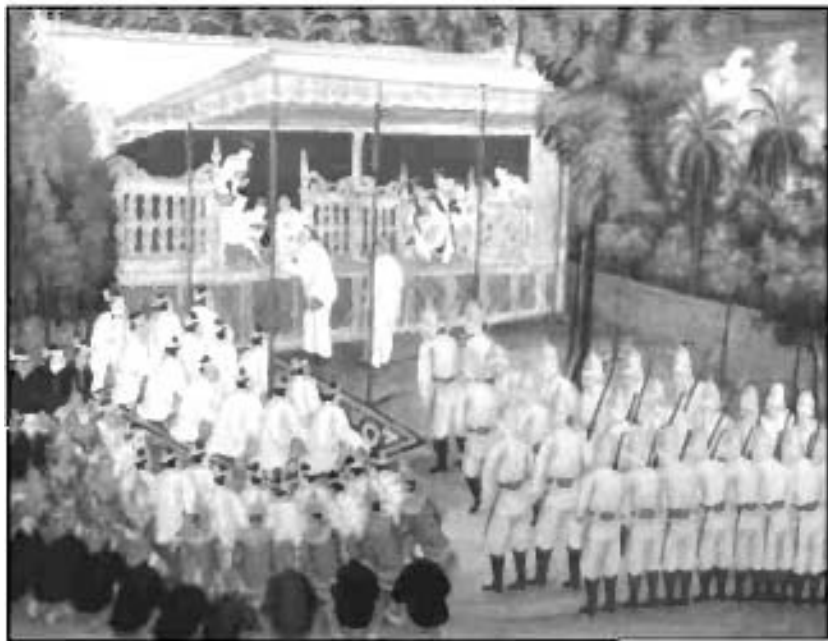
မြန်မာ့ထီးနန်းသည် အားနည်းသည်။ မြန်မာ့စိတ်ဓာတ်သည် မောက်မာသ့်အဆင့် ရောက်သည်အထိ မာနကြီးသည်။ ဗြိတိသျှတို့ လက်ထဲတွင် အမိန့်ကို နာခံမည့် အစား အခြားသော ဥရောပနိုင်ငံကြီးတစ်ခုနှင့် မဟာမိတ်ဖွဲ့ခြင်းဆိုသည့် အန္တရာယ်များ သော ကစားနည်းကို ကစားရန် အသင့် ဖြစ်နေခဲ့သည်။

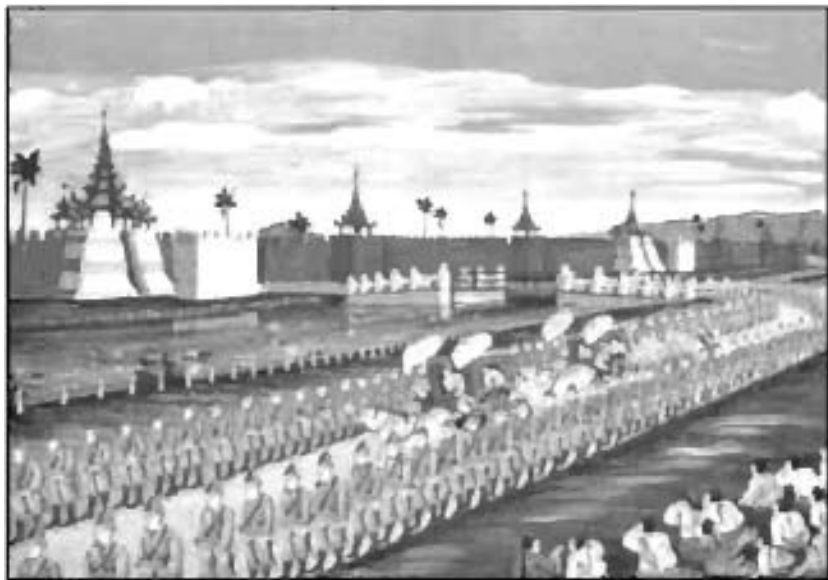
ဧရာဝတီမြစ်ကမ်းတွင် သင်္ဘောစောင့်စဉ်

ညီလာခံသဘင် (ဆရာချုံ၏ ပန်းချီ)

သီပေါကို နန်းချစဉ်

ပါတော်မူခန်း

ထိုခေတ်က အခြေအနေမျိုး တွင် ထိုသို့သော ပေါ်လစီမျိုး ကို

ချမှတ်ခြင်းအတွက် နိဂုံးချုပ်စရာ တစ်ချက်သာရှိတော့သည်။ ထိုနိဂုံးသည် ၁၈၈၅ ခု နိုဝင်ဘာလ ၂၈ ရက်နေ့တွင် ရောက်လာခဲ့သည်။ ယင်းမှာ မင်းတုန်းမင်းနတ်ရွာစံပြီး ၇ နှစ်အကြာတွင် ဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်၌ ကား သီပေါမင်းသည် ဗြိတိသျှတပ်သို့ လက်နက်ချခဲ့လေပြီ။ မြန်မာပြည်သည်လည်း အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်အဖြစ်မှ ရပ်စပ်သွားခဲ့ရလေပြီ။

စုမ္မာလတ်

လူပုဂ္ဂိုလ်အနေဖြင့် လည်းကောင်း၊ အဖြစ်အပျက်များ အနေဖြင့် လည်းကောင်း စိတ်ဝင်စားဖွယ်တိတိ၊ ပြည့်နှက်နေသည့် ထိုသမိုင်းသည် ယခုတိုင် ကမ္ဘာကြီး၏ မှတ်ဉာဏ်ထဲတွင် လန်းဆန်းနေဆဲ ရှိသေးသည်။ ထိုအဖြစ်အပျက်များ တွင် ပါဝင်ခဲ့သူတို့၏ နှုတ်ဖျားတွင် လတ်ဆတ်နေဆဲ ရှိသေးသည်။

ထိုအကြောင်းကို သမိုင်းဆရာ တစ်ယောက် ထက်မက ရေး ခဲ့ကြပါပြီ။ ထို့ကြောင့် ဤနေရာတွင် ထိုသမိုင်းကို အကျယ်မရေး လိုတော့ပါ။ သို့ရာတွင် မန္တလေးမြို့ကြီးအား သမိုင်းဝင်သည့် မြို့ကြီးအဖြစ် ရေး ပြရာတွင် ဇာတ်သိမ်းပိုင်း အကြောင်းကို အနည်းအကျဉ်း ရေး ပြရန် လိုပါလိမ့်။

...

၁၈၇၈ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လတွင် သက်တော် (၆၅) နှစ်၊ နန်းသက် (၂၆) နှစ် ရှိပြီ ဖြစ်သည့် မင်းတုန်းမင်းသည် မန္တလေးနန်းတော် ထဲတွင် နာမကျန်း ဖြစ်လျက်ရှိသည်။ ဘုရင်တစ်ပါး၏ အသက်ဖြင့် တွက်ကြည့်လျှင် မင်းတုန်းမင်းသည် လူအိုလူမင်းကြီး ဖြစ်နေလေပြီ။ သားတော်၊ သမီးတော် (၇၀) တို့၏ ခမည်းတော် ဖြစ်နေပြီ။ ယင်းတို့အနက် အများစုမှာ အရွယ်ရောက်နေပြီး စိတ်ဓာတ်ပြင်းထန်သည့် ဘုရင်များ တွင် ထီးမွေနန်းမွေ ဆက်ဆံရေး ကို အလွယ်တကူ ရွေးချယ်လေ့မရှိသည့် အတွက် ဆက်ခံသူလည်း မရှိသေး။ ဆက်ခံရန် ရွေးချယ်ထားသူလည်း မရှိသေး။

ထို့ကြောင့် ဘုရင်မကျန်းမာသည့်နှင့် အရေးကြီးသော ပြဿနာလည်း နောက်က ကပ်လျက် ပါလာခဲ့တော့သည်။ အကယ်၍ မင်းတုန်းမင်း နတ်ရွာစံခဲ့ပြီဆိုလျှင် သားတော်များ အကြားတွင် ထီးမွေနန်းကို ဆက်ခံရေး နှင့် ပတ်သတ်၍ အပြိုင်အဆိုင်တွေ ပေါ်လာတော့သည်။ ဤနန်းလုပွဲတွင် အသက်များစွာ ပျက်စီးဆုံးရှုံးနိုင်သည်။ တိုင်းပြည်မငြိမ်မသက် ဖြစ်နိုင်သည်။ တိုင်းပြည်သည် ညီနောင်ချင်း ဖြစ်သည့် ပြည်တွင်း စစ်ကြီးထဲတွင် စုံးစုံးမြုပ်သွားနိုင်သည်။ ထိုအဖြစ်အပျက်မျိုး သည် တစ်ချိန်က မြန်မာသမိုင်းတွင် လည်း ဖြစ်ခဲ့ဖူးပြီ။ သို့ရာတွင် ယခုတစ်ကြိမ်တွင် မူ ပြင်ပမှ

ကြားဝင်စွက်ဖက်မှု မရှိဘဲ ထိုအ ဖြစ်မျိုး ထပ်မံ ဖြစ်ပွယ်အကြောင်းမမြင်။

မြန်မာနယ်ခြားတစ်ဖက်တွင် ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ အင်ပါယာကြီး၏ ပြည်နယ်တစ်ခုရှိနေသည်။

ဗြိတိသျှ အင်ပါယာသည် မြန်မာတို့၏ ထောင်လွှားမှု နှင့် ဟန်ဆောင်မှု တို့ကို ငြီးငွေ့နေပြီ။

ဗြိတိသျှအင်ပါယာသည် မိမိ၏ အာဏာစက်ကို မြန်မာတို့အပေါ်တွင် အတိအလင်း

ဖြန့်မိုးချင်ပြီ။ မိမိ၏ ကိုယ်စားလှယ်များ နှစ် တစ်ရာကျော်မျှလိုက်နာခဲ့ကြရသည့်

ဂုဏ်သိက္ခာကျလှသော ဆက်ဆံရေး ထုံးတမ်းစဉ်းစားများ ကို ရှင်းလင်းခံချင်နေပြီ။

ဗြိတိသျှအင်ပါယာသည် မြန်မာပြည်တွင် : စစ်များ တွင် ဖြစ်လေ့ရှိသည့် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှု

များ ကို သည်းခံဖွယ်ရာ အကြောင်းမမြင်။ အထက်မြန်မာပြည်တွင် မငြိမ်မသက် ဖြစ်မှု

များ ကြောင့် ပေါ်ပေါက်လာမည့် အောက်မြန်ပြည်နှင့် ကုန်သွယ်မှု ဖရိုဖရဲ ဖြစ်မည် အရေး

ကိုလည်း သည်းခံဖွယ်မရှိ။ ထို့ပြင် ဗြိတိသျှအင်ပါယာ အတွင်း၌ အနည်းစု ဖြစ်သော်လည်း

အသံကျယ်သည့် အစုတစ်စုက အထက်မြန်မာပြည်ကို မည် သ့်နည်းနှင့် မဆို သိမ်းပိုက်ရန်

တောင်းဆိုသည့်ကိစ္စကလည်း ရှိသေးသည်။

နန်းဝတ်နန်းစားနှင့် သီပေါမင်းသား

ထိုအကြောင်းများကြောင့် မင်းတုန်းမင်း၏ နာမကျန်း ဖြစ်မှု ကို ပြင်းပြသော စိုးရိမ်မှု ဖြင့် စောင့်ကြည့်နေကြသည်။ ထိုအထဲတွင် နေပြည်တော် တွင် ရှိသည့် လက်တစ်ဆုပ်စာရှိသည့် အင်္ဂလိပ်အမျိုးသားများ လည်း ပါဝင်ကြသည်။ သူတို့၏ အသက်သည် အဖြစ်အပျက်များ ၏ လမ်းကြောင်းပေါ်တွင် တည်နေသကဲ့သို့ ရှိသည်။ သူတို့အထဲမှ တစ်ယောက်က ၁၈၇၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလထဲတွင် မန္တလေးမှ အခြေအနေနှင့် ပတ်သတ်၍ ထိုသို့ ဤသို့ အကြမ်းဖျင်း ဖော်ပြခဲ့သည်။

“မန္တလေးမှာ တော့ မင်းညီမင်းသားတွေ ကို သတ်ဖြတ်ပစ်လိမ့်မယ်လို့ ထင်နေကြတယ်။ ဒါကြောင့် ထိုက်ပြေးခိုလှုံလာကြမယ့် မင်းညီမင်းသားတွေ ကို ကျွန်တော် စောင့်နေတယ်။ ဘုရင်လည်း အသက်ရှင်လျက် ရှိနေတုန်းပဲလား၊ သေပြီလားဆိုတာကိုမသိရဘူး။ သတင်းတွေ ကတော့ မိနစ် နှင့် အမျှ အမျိုးမျိုး ဖြစ်နေတာပဲ ” ဟု သူက ရေးခဲ့သည်။

သို့ရာတွင် မင်းတုန်းမင်းသည် နတ်ရွာစံလုဆဲ ဖြစ်သော်လည်း နတ်ရွာမစံသေးပါ။ လူထု၏ ကြော်ခွံထိတ်လန့်မှု ကို ပြေပျောက်စေရန်အတွက် မင်းတုန်းမင်းသည် ကြိုးစား၍ ရာဇပလ္လင်ပေါ်သို့ တက်လာခဲ့ကာ ဗိုလ်ပရိသတ်မြင်အောင် ကိုယ်ထင်ပြခဲ့သည်။ ယင်းမှာ တိုင်းပြည်နှင့် ထိုက်တန်သော မင်းတစ်ပါး၏ နောက်ဆုံးအားထုတ်မှု ပင် ဖြစ်သည်။ မင်းတုန်းမင်းသည် သူ့အခန်းဆောင်သို့ ပြန်လည်ဝင်ရောက်သွားခဲ့သည်။ ထို့နောက်တွင် မူ အသက်ရှင်လျက် ထွက်မလာခဲ့တော့ချေ။

မင်းတုန်းမင်းသည် အင်အားဆုတ်ယုတ်လာနေသည်နှင့် အမျှ မိမိအား အခြားသူများ ထက် သစ္စာစောင့်သိမည် ဟု သူထင်ခဲ့သည့် နန်းတော် ထဲတွင် ဩဇာအရှိဆုံး ဖြစ်သည့် (အလယ်နန်းမတော် ဆင်မဖြူရှင်) သည် မင်းတုန်းမင်း၏ သားငယ်တစ်ဦး ဖြစ်သော သီပေါမင်းကို ထီးနန်းဆက်ခံအပ်နှင်းရန် ဆုံးဖြတ်ပြီး ဖြစ်သည်။ သီပေါသည် စိတ်ထားပျော့ညံ့သူ တစ်ဦး ဖြစ်ကြောင်းကို အလယ်နန်းမတော် သိသည်။ ထို့အပြင် သူ့သမီး ဝုဖုရားလတ်နှင့် ရည်ငံနေကြောင်းကိုလည်း အလယ်နန်းမတော် သိသည်။ သူ့အမြင်ဖြင့်

ကြည့်လျှင် ထိုအရည်အချင်းများ သည် နန်းမွေကို ဆက်ခံထိုက်သော အရည်အချင်းများ ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် တရားဝင်သားတော် တစ်ပါး ဟုတ်မဟုတ် သံသယ ဖြစ်ဖွယ်ရှိသည့် သီပေါမင်းသားတွင် နောက်လိုက်နောက်ပါမရှိ။ တိုင်းပြည်၏ ထင်မြင်ချက်ကလည်း သူ့အတွက် အားတက်ဖွယ်မမြင်။ ဘုရင်ကိုယ်တိုင်ကလည်း အခြားသော ထိုက်တန်သည့် သားတော် များ ကိုကျော်ပြီး သူ့ကို ထီးနန်းအပ်လိုသည့် သဘောကို မပြ။

မင်းတုန်းမင်း၏ သင်္ချိုင်းတော်

အလယ်နန်းမတော် အဖို့ ရွေးချယ်ရမည့် လမ်းမှာ ဘုရင်၏ ဝန်ကြီးများ အား
သူ့ဘက်သို့ပါအောင် သိမ်းသွင်းဖို့သာ ရှိတော့သည်။ ကင်းဝန်မင်းကြီး အမှူး ပြုသည့်
ဝန်ကြီးများ အဖို့မှာ လဲ သီပေါမင်းသားအား နန်းတင်ခြင်းသည်
လျော်ကန်သင့်မြန်သည့်အစီအစဉ် ဖြစ်သည်ဟု ထင်မှတ်ကြဖွယ် ဖြစ်သည်။

ဝန်ကြီးများ သည် ဥရောပတိုက်သို့ ခရီးသွားခဲ့ကြဖူးသည်။
စိတ်ဓာတ်ပျော့ညံ့သော ဘုရင်တစ်ပါးအောက်တွင် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ ဥပဒေဖြင့် အုပ်ချုပ်သည့်
အစိုးရတစ်ခုသည် တိုးတက်မှု များ ကို လုပ်နိုင်ကြောင်း သူတို့ သိခဲ့ကြသည်။ သူတို့၏
အမြင်တွင် သီပေါမင်းသား၏ စိတ်ဓာတ်ပျော့ညံ့မှု သည် အကောင်းဆုံးသော
အရည်အချင်းကြီးတစ်ခု ဖြစ်နေသည်။

မိန်းမဆိုးချုပ်

ထိုသို့ ဝန်ကြီးများ ကို မိမိတို့ဘက်ပါအောင် သိမ်းသွင်းပြီးသည့်နောက်တွင် အလယ်နန်းမတော် အဖို့ လုပ်စရာတစ်ခုသာ ကျန်တော့သည်။ ယင်းမှာ နန်းလုဘက်များ အားလုံးကို ဥပါယ်တမျှဖြင့် ထိန်းသိမ်းထားရန် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ၁၈၇၈ ခုနှစ် ၊ စက်တင်ဘာလ ၁၂ ရက်နေ့တွင် သားတော် မင်းညီမင်းသားများ အား မင်းတုန်းမင်း၏ ခန်းဆောင်သို့ ဆင့်ခေါ်လိုက်သည်။ မင်းသားများ ကလည်း ခမည်းတော် ၏ အမိန့်ဟု ယူဆကာ ခန်းမဆောင်သို့ ရောက်လာခဲ့ကြသည်။ နန်းတော် ထဲသို့ ရောက်လာသည်နှင့်

သူတို့ကို ဖမ်းဆီးကာ အကျဉ်းချထားလိုက်သည်။ ညောင်ရမ်းမင်းသားနှင့်
ညောင်အုပ်မင်းသား နှစ်ပါးတို့သာလျှင် လွတ်မြောက်သွားကာ ဗြိတိသျှသံတံသို့
ပြေးဝင်ခဲ့လှုံကြသည်။

ထိုမင်းသားနှစ်ပါး လွတ်မြောက်အောင် အဓိက ကူညီခဲ့သူ ဘုန်းတော်ကြီး
ဂျမ်းကိုးလက်က -

ဘုန်းကြီးကျောင်းပြဿင်

“ကျုပ်ဆီကို ရှေးသည်အဝတ်အစားဝတ်ထားတဲ့ နန်းတွင်း : အပျိုတော် တစ်ယောက် ရောက်လာတယ်။ ခဏကြာတော့ နောက်ထပ်အပျိုတော် တစ်ဒါဇင်လောက် ရောက်လာပြန်တယ်။ ဒါနဲ့ သူတို့ကို တတ်နိုင်သမျှ လုံအောင်ဝှက်ထားရတာ ပေါ့။ သူတို့ရောက်လာပြီး မိနစ်အနည်းငယ်လောက်ကြာတော့ ကူလီလို ဝတ်စားထားတဲ့ လူ တစ်ယောက် ရောက်လာပြန်တယ်။ ဒီတော့ ကျုပ်က သွားတံခါးဖွင့်ပေးပြီး

“ဘယ်သူလဲ” လို့ မေးတယ်။

“ကျုပ် ညောင်ရမ်းမင်းသားပါ။ ကျုပ်ကို ကယ်ပါ” လို့ သူကပြောတယ်။

နန်းတော်ပြာသာဒ်

“ညောင်ရမ်းမင်းသားဟာ တော် တော်ထိတ်လန့်နေပုံရတယ်။ သူ့ကို အကျဉ်းချထားတဲ့ အိမ်တစ်အိမ်ကနေ ထွက်ပြေးလာခဲ့တာ။ ညောင်ရမ်းမင်းသားထွက်ပြေးဖို့ ကူညီရမလားဆိုပြီး သူ့ဦးရီးတော် ကို ဓားနဲက ပိုင်းလိုက်သတဲ့။ ဒါပေမယ့် သေတော့ မသေဘူးတဲ့”

“ညာနေ မှောင့်စပျိုး လာတော့ ကျုပ်တို့ ညောင်ရမ်းမင်းသားကို တမယ်လိကူလီ တစ်ယောက် လို ဝတ်စားပေးပြီး သံတဲထဲကို ခေါ်လာခဲ့ရတယ်။ သံတဲ ဝင်းအဝင်အဝမှာ စောင့်နေတဲ့ မြန်မာအစောင့်တေ ရှေ့ကနေ ခေါ်သွင်းလာခဲ့ရတာ ။ အဲဒီ တုန်းက မိုးကလည်း ရွာနေတော့ သူက ကျုပ်ကို ထီးဆောင်းမိုးပေး၊ လက်က မှန်အိမ်ကို ဆွဲပေါ့လေ။ အန္တရာယ်ကင်းသည်အထိ သူ့ကို အစေခံလို ပြောဆိုဆက်ဆံရတာ ပေါ့။

ထိုသို့ ကူညီခဲ့မှု ကြောင့် ညောင်ရမ်းမင်းသားက -

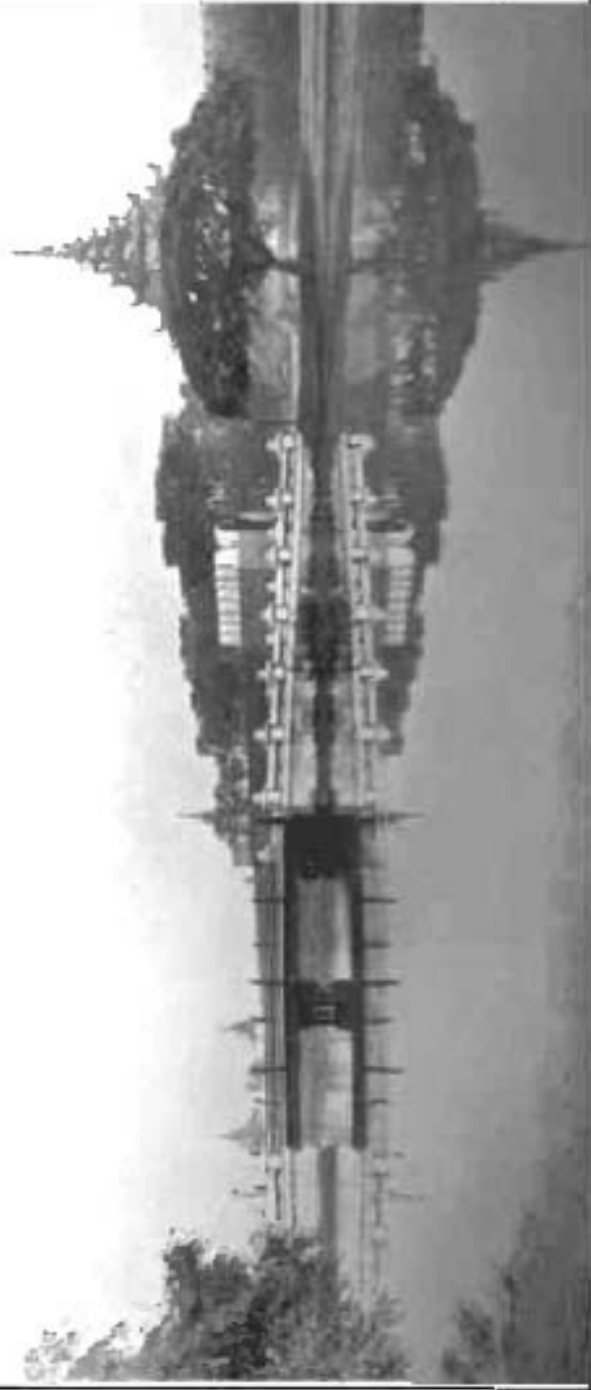

ဗဟိုစင်

“ကျပ်မှာ အဖေနဲ့ အမေပေးတဲ့အသက်မရှိတော့ဘူး၊ ဘုန်းတော် ကြီး
ကိုးလံဘက်ပေးတဲ့ အသက်ပဲ ရှိတော့တယ်” ဟု ပြောခဲ့သည်။

သူတစ်ပါးကျေးဇူးကို ထုတ်ဖော်ရာတွင် ထိုစကားထက် လေးနက်သည့်
စကားမရှိနိုင်တော့ပြီ။

ကျေးပေါ်က နေဦးအလှ

သို့ရာတွင် မင်းတုန်းမင်းသည် ကံတော် မကုန်သေး။ သူ့သားတော် ၊ သမီးတော်
များ ၏ အော်ဟစ်ငိုယိုသံများ သည် သူ့နားကို ရောက်နိုင်သေးသည်။ သူ့သားတော် များ
သည် အကျဉ်းထောင်ရောက်နေပြီး အသက်အန္တရာယ်ကျရောက်တော့မည် ကို
မင်းတုန်းမင်းသိသည်။ ထို့ကြောင့် သားတော် သမီးတော် တို့ကို ချက်ချင်း လွှတ်ပစ်ရန်
အမိန့်ပေးကာ မိမိရှေ့တော် သို့ ခေါ်လာရန် အမိန့်ပေးသည်။ သို့ဖြင့် မင်းတုန်းမင်းသည်
ကံတော် မကုန်ခင် ရက်အနည်းငယ်အလိုတွင် သူ့နန်းဆက်၏ အနာဂတ်အတွက်
တတ်နိုင်သမျှ အားထုတ်ခဲ့သေးသည်။

ရွယ်တော်စင်

သီပေါမင်းသား သာမဏေဝတ်ခဲ့သည့်ကျောင်း

မင်းတုန်းမင်း၏ အားထုတ်မှု သည် အားနည်းသည့် အားထုတ်မှု သာ ဖြစ်ပါသည်။ ကယောက် ကယက် ဖြစ်နေသော သေခါနီး လူ တစ်ယောက် ၏ အားထုတ်မှု သာ ဖြစ်ပါသည်။ မိမိ သားတော် ကြီးသုံးယောက် တို့က ရင်ခွင်ပိုက်ဘုရင်အဖြစ် တိုင်းပြည်ကို အုပ်ချုပ်ရမည် ဖြစ်ကြောင်း၊ သားတော် ငယ်များ ၊ သူတို့၏ ညီတော် များ ၊ အဖေတူ မအေကွဲ ညီတော် များ သည် မိမိတို့ နှစ်သက် သော မင်းသားကြီး တစ်ဦးဦးနောက်သို့ လိုက်ရန် ရွေးချယ်နိုင်ကြောင်းဖြင့် မင်းတုန်းမင်းဆုံးဖြတ်သည်။ ထိုသို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ထက်မှာ သော ဆုံးဖြတ်ချက်ဟူ၍ ရှိနိုင်တော့မည် မထင်ပါ။

ထိုအတိုင်းသာဆိုလျှင် ပြည်တွင်း စစ်ကြီး မုချဖြစ်တော့မည် ။ ဤတွင် အစိုးရကိစ္စ အဝဝကို ခန့်ခွဲရမည့် ဝန်ကြီးများ သည် ထိုဆန္ဒကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းပြုရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည်။ နန်းတော် မှ မင်းသားများ ထွက်ခွာလာသည်နှင့် သူတို့ တပ်သားတစ်သိုက်က ဝိုင်းဝန်းတိုက်ခိုက်ကာ ဖမ်းဆီးပြီး အကျဉ်းထောင်ထဲသို့ ပြန်၍

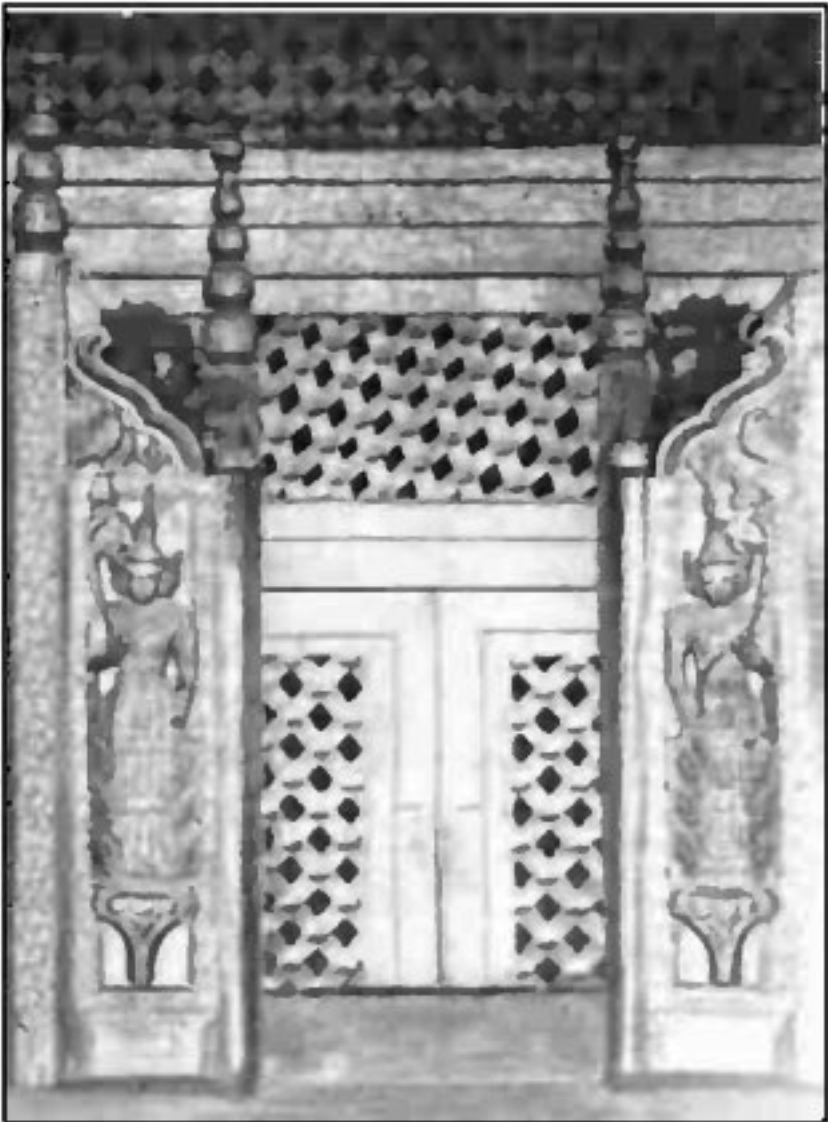
ပို့ကြသည်။ ယခုတစ်ခေါက်တွင် ကား ထိုမင်းသားများ သည် အကျဉ်းထောင်ထဲမှ
အသက်ရှင်လျက် ထွက်မလာကြတော့ပြီ။

တောင်ခွင်မင်းကြီး၏အိမ်

နောက်ဆယ်နှစ် ရက်ကြာသည့်အခါတွင် မင်းတုန်းမင်း ကံတော် ကုန်သည်။
အလောင်းတော် ကို မှန်နန်းတော် တွင် အခမ်းအနားဖြင့် ပြင်ဆင်ထားသည်။ အသုဘရှုရန်
ဧည့်သည်များ ကို ဖိတ်ကြားသည်။

အင်္ဂလိပ်လူမျိုး ဧည့်သည်တစ်ဦးက

တိုက်တော်တံခါးပေါက်

ဘုန်းကြီးပျံ (သာသနာ့ပိုင်၏ ရုပ်ကလာပ်တော်)

“ထိုင်ဖုံသဏ္ဌာန်တစ်ခုပေါ်တွင် ရှိသော ဘုရင်၏ ရုပ်ကလာပ်ကို ကြည့်ရှုရန် ကျ

ပ်တို့ မှန်နန်းဆောင်သို့ ရောက်သွားသည်။ မျက်နှာကြက်မြင့်မြင့်နှင့် မည် : မှောင်နေသော
အခန်းကျယ်ကြီး တစ်ခန်း ဖြစ်သည်။ မင်းသမီးနှစ်ပါးတို့က ရုပ်ကလာပ်အနီးတွင်
ဇူးထောက်ပြီး ယပ်ခပ်ပေးနေကြသည်။ ရုပ်ကလာပ်၏ ခြေရင်းတွင် မိဖုရားများ၊ မင်းသမီးများ
နှင့် အပျိုတော် များ ထိုင်နေကြသည်။ ရုပ်ကလာပ်ကို အဖြူရောင် လွှမ်းထားသကဲ့သို့
ယင်းတို့အားလုံးမှာ လည်း တစ်ကိုယ်လုံး အဖြူစင်ကြယ် ဝတ်ထားကာ
ဇူးထောက်ထိုင်နေကြသည်။ ရုပ်ကလာပ်မှာ သဘာဝကျကျ အိပ်နေသကဲ့သို့ ရှိပြီး
လတ်ဆတ်နေသေးသဖြင့် လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ် ရက်ခန့်က ကံတော် ကုန်ခဲ့သည်ဟု ထင်မှတ်ရသည်”
ဟု ရေး ခဲ့သည်။

...